

Achievement Evaluation of Strategic Plan for Development Health Promotion and Environmental Health Systems, according to the National Health Development Plan, during the 12th National Economic and Social Development Plan 2017-2021, half-term plan.

Suebpongse Chaiyapak, M.A.*

Bancha Khakhong, M.D.*

Kunlanant Senkham, M.P.H.*

Saichon Kloyiam, M.Sc.*

Abstract

Achievement Evaluation of Strategic Plan for Development Health Promotion and Environmental Health Systems, according to the National Health Development Plan, during the 12th National Economic and Social Development Plan 2017-2021, half-term plan, aims to monitor the effectiveness and efficiency of half-term strategic plan implementation, evaluate the achievement of operations according to the indicators and targets, including analyze success factors and problems of obstacles, as well as having policy recommendations for reviewing strategic plans. This study uses mixed method between quantitative assessments by comparing achievement of the 21 indicators with the targets in 2018, 2019 and 2021 to reflect the level of progress, and qualitative assessment by scoring each measure according to the CIPP concept in order to reflect the efficiency level, including measuring the effectiveness level from the consistency between the measures and achieving the targets. The assessment results showed that the strategic plan had moderate progression by 8 indicators from a total of 21 indicators (38 percent) did not achieve the targets. While the CIPP's efficiency dimension found that the Context of all strategic issues is highly appropriate, but the Process and Product dimension were found to be moderate. When considering the strategic issues, it was found that the strategic issues No.1 and No.4 were designed, planned, and implemented with a high level of appropriateness. The strategic issues No.2 and No.3 are at a moderate level. In addition, it was found that 8 indicators (38 percent) had low level of effective. In this amount, 4 indicators achieved higher goals, reflecting that there may be other factors beyond the specified measures that affect the goal's achievement.

Keywords: Development Health Promotion and Environmental Health Systems, the National Health Development Plan

---

การประเมินผลสัมฤทธิ์แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ตามแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ระยะครึ่งแผน

สีปพงษ์ ไชยพรรค, ศศ.ม.*

บัญชา คำทอง, พ.บ.*

กุลนันท์ เสนอคำ, ส.ม.*

สายชล คล้อยเอี่ยม, วท.ม.*

บทคัดย่อ

การประเมินผลสัมฤทธิ์แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ตามแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ระยะครึ่งแผน มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการนำแผนยุทธศาสตร์ฯสู่การปฏิบัติ และประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่กำหนด รวมทั้งวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จและปัญหาอุปสรรค ตลอดจนมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อนำไปใช้ทบทวนแผนยุทธศาสตร์ฯ การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีการแบบผสมผสานระหว่างการประเมินเชิงปริมาณโดยเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของ 21 ตัวชี้วัด กับค่าเป้าหมายปี 2561, 2562 และ 2564 เพื่อสะท้อนระดับความก้าวหน้าของการดำเนินงานและการประเมินเชิงคุณภาพโดยให้คะแนนผลการดำเนินงานแต่ละมาตรการตามแนวคิด CIPP เพื่อสะท้อนระดับประสิทธิภาพ รวมทั้งวัดระดับประสิทธิผลจากความสอดคล้องระหว่างมาตรการและการบรรลุค่าเป้าหมาย ผลการประเมินพบว่าแผนยุทธศาสตร์ฯ มีก้าวหน้าปานกลาง โดย 8 ตัวชี้วัด จากทั้งหมด 21 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 38) ไม่บรรลุค่าเป้าหมาย ขณะที่ประสิทธิภาพรายมิติของ CIPP พบว่า บริบทของทุกประเด็นยุทธศาสตร์มีความเหมาะสมสูง แต่มิติกระบวนการและผลผลิตกลับพบว่าเหมาะสมปานกลาง และเมื่อพิจารณารายประเด็นยุทธศาสตร์ พบว่า ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 และ 4 มีการออกแบบ วางแผน และดำเนินงานอย่างเหมาะสมระดับสูง ส่วนประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 และ 3 อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่า 8 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 38) มีประสิทธิผลระดับต่ำ ในจำนวนนี้ 4 ตัวชี้วัดบรรลุผลสูงกว่าค่าเป้าหมาย สะท้อนให้เห็นว่าอาจมีปัจจัยอื่นนอกเหนือจากมาตรการที่กำหนดที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

คำสำคัญ: การพัฒนาระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ

*กรมอนามัย

บทนำ

กรมอนามัยได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาฯ เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานและการขับเคลื่อนงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม

โดยกำหนด 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ (ส่งเสริมสุขภาพ 5 กลุ่มวัย, สร้างความเข้มแข็งระบบอนามัยสิ่งแวดล้อม ชุมชนอย่างยั่งยืน, อภิบาลระบบส่งเสริมสุขภาพ และอนามัยสิ่งแวดล้อม และปฏิรูปร่างองค์กรที่มี

สมรรถนะสูงและมีธรรมาภิบาล) 12 เป้าประสงค์ 21 ตัวชี้วัด ตลอดจนกลยุทธ์และมาตรการสำคัญที่จะขับเคลื่อนการดำเนินงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 นับได้ว่าดำเนินการมาถึงระยะครึ่งแผนฯ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องประเมินแผนยุทธศาสตร์ฯ ระยะครึ่งแผน เพื่อติดตามประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการนำแผนยุทธศาสตร์ฯ สู่อำนาจปฏิบัติ และประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่กำหนด รวมทั้งวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จและปัญหาอุปสรรค ตลอดจนมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อนำไปใช้ทบทวนแผนยุทธศาสตร์ฯ สำหรับเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารในการเร่งรัด สนับสนุน หรือยกเลิก/ปรับปรุงแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานกรมอนามัยในระดับประเทศ โดยกลุ่มเป้าหมายในการประเมิน ได้แก่ คณะทำงานประเมินผลสัมฤทธิ์แผนยุทธศาสตร์ฯ, คณะทำงานขับเคลื่อนการปฏิรูประบบบริหารและวิธีทำงาน กลุ่มที่ 1-9, บุคลากรและหน่วยงานภายในกรมอนามัยที่รับผิดชอบตัวชี้วัดตามแผนยุทธศาสตร์ฯ ระยะเวลาในการประเมินคือปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (ตุลาคม 2561-กันยายน 2562) ทั้งนี้ ผลการวิเคราะห์จะนำไปปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานและพัฒนากลไกการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ ความเชื่อมโยง การกำหนดตัวชี้วัดผลสำเร็จ รวมถึงการถ่ายทอดสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าประสงค์ตามที่กำหนด

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อติดตามประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาฯ ระยะครึ่งแผน (พ.ศ. 2560-2562) ไปสู่อำนาจปฏิบัติ
2. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อนำไปใช้ในการทบทวนตัวชี้วัดเป้าประสงค์ เป้าหมาย กลยุทธ์ และมาตรการ ในช่วงครึ่งแผนหลัง (พ.ศ. 2563-2564)

วิธีการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงประเมินผล โดยใช้รูปแบบการประเมินตามแนวคิด CIPP Model^(1,2)

ประชากรที่ศึกษา

1. คณะทำงานประเมินผลสัมฤทธิ์แผนยุทธศาสตร์ฯ ตามคำสั่งกรมอนามัยที่ 20/2562 ลงวันที่ 11 มกราคม 2562 จำนวน 22 คน
2. คณะทำงานขับเคลื่อนการปฏิรูประบบบริหารและวิธีทำงาน กลุ่มที่ 1-9 (คลังเตอร์) จำนวน 169 คน
3. บุคลากรจากหน่วยงานภายในกรมอนามัยที่รับผิดชอบตัวชี้วัดตามแผนยุทธศาสตร์ฯ จำนวน 37 หน่วยงาน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ผลการดำเนินงานรายตัวชี้วัด คือ ข้อมูลเชิงปริมาณที่สะท้อนผลการดำเนินงานของแต่ละตัวชี้วัด
2. ความก้าวหน้าของการดำเนินงานของยุทธศาสตร์ คือ ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เทียบผลการดำเนินงานรายตัวชี้วัดภายในยุทธศาสตร์กับค่าเป้าหมายของปีงบประมาณ พ.ศ. 2562
3. ประสิทธิภาพของมาตรการ คือ ข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่สะท้อนการออกแบบ วางแผน และนำมาตรการลงสู่การปฏิบัติตามแนวคิด CIPP Model^(1,2) ประกอบด้วยบริบท (Context), ปัจจัยนำเข้า (Input), กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) โดยแบ่งระดับของการดำเนินงานเป็น 5 ระดับ ได้แก่ 1 = ไม่สอดคล้อง และ 5 = สอดคล้องมากที่สุด
4. ประสิทธิภาพของมาตรการต่อการบรรลุค่าเป้าหมาย คือ ข้อมูลเชิงคุณภาพที่สะท้อนความสอดคล้องของประสิทธิภาพของมาตรการกับการบรรลุค่าเป้าหมายของแต่ละตัวชี้วัด

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษานี้ประเมินแผนยุทธศาสตร์ฯ ครึ่งแผนระดับประเทศ ที่ประกอบด้วย 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมสุขภาพ 5 กลุ่มวัย, ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างความเข้มแข็งระบบอนามัยสิ่งแวดล้อมชุมชนอย่างยั่งยืน, ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 อภิบาลระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ปฏิรูปงานสูงศักดิ์ที่มีสมรรถนะสูงและมีธรรมาภิบาล โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 2 ส่วน คือ การประเมินเชิงปริมาณ ใช้การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานในปี 2561 กับค่าเป้าหมายของปีงบประมาณ พ.ศ. 2561, 2562 และ 2564 เพื่อสะท้อนความก้าวหน้าและระยะทางที่จะต้องก้าวต่อจากสถานการณ์ปัจจุบัน ส่วนการประเมินเชิงคุณภาพ ใช้การร่วมกันแสดงความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานรายการมาตรการของแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ตามแนวคิด CIPP Model ทั้งนี้ ความสอดคล้องของระดับความก้าวหน้าของประเด็นยุทธศาสตร์กับระดับประสิทธิภาพของมาตรการจะสะท้อนระดับประสิทธิผลของมาตรการที่ถูกดำเนินการต่อการบรรลุค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์นั้นๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. แบบประเมินผลลัพธ์ของตัวชี้วัด คือ แบบบันทึกข้อมูลผลการดำเนินงานของแต่ละตัวชี้วัดในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559-2562
2. แบบประเมิน CIPP รายการมาตรการ คือ แบบบันทึกข้อมูลผลการดำเนินงานของแต่ละมาตรการตามมิติ CIPP
3. แบบทบทวนข้อมูลเพื่อปรับ/เปลี่ยนแปลง/เพิ่มเติมในส่วนของตัวชี้วัด เป้าหมาย กลยุทธ์ และมาตรการ คือ แบบรายงานข้อมูลที่จัดส่งให้คลังเตอร์ทบทวน ตรวจสอบ แก้ไข ก่อนดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบบันทึกข้อมูลได้รับการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านประเมินผลตามแนวคิด CIPP Model จำนวน 2 คน และการประเมินผลของแผนยุทธศาสตร์ด้านสาธารณสุข จำนวน 1 คน

การรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือถึงประธานคลังสเตอร์ของทุกคลังสเตอร์ เพื่อส่งผู้แทนเข้าร่วมกิจกรรม
2. ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการประชุมกลุ่มสนทนาและใช้แบบสำรวจตามแนวคิด CIPP Model ในการประชุมต่อไปนี้
  - การประชุมคณะทำงานประเมินผลฯ เพื่อวางแนวทางการประเมินผลร่วมกัน วิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับแผนยุทธศาสตร์ฯ ในช่วงที่เหลือ
  - การประชุมเชิงปฏิบัติการ “SMART M & E กลวิธีสู่ความสำเร็จ” วันที่ 28-30 มกราคม 2562 เพื่อสื่อสารสร้างความเข้าใจ และฝึกปฏิบัติการใช้แบบประเมินผลลัพธ์ของตัวชี้วัด และแบบประเมิน CIPP รายการมาตรการ
3. ส่งแบบทบทวนข้อมูลเพื่อปรับ/เปลี่ยนแปลง/ยกเลิก/เพิ่มเติมในส่วนของตัวชี้วัด เป้าหมาย กลยุทธ์ และมาตรการให้ทุกคลังสเตอร์ดำเนินการทบทวน
4. สรุปและประมวลข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ถูกบันทึกในไฟล์ Excel วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา การแจกแจงความถี่เป็นร้อยละ และวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของข้อมูล ดังนี้

- 1) การวิเคราะห์ความก้าวหน้าของแผนยุทธศาสตร์ การศึกษานี้แบ่งระดับความก้าวหน้าออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ สูง ปานกลาง และต่ำ จากร้อยละ

ของตัวชี้วัดที่บรรลุค่าเป้าหมายของปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 (ครึ่งแผน) ค่าร้อยละสำหรับแบ่งระดับใช้สูตรการคำนวณความกว้างของอันตภาคชั้นที่ประยุกต์จากการศึกษาของนาถญา (2558)⁽³⁾ ได้แก่ พิสัยหารด้วยจำนวนชั้น โดยที่พิสัยคือผลต่างระหว่าง

ร้อยละของตัวชี้วัดที่บรรลุค่าเป้าหมายต่ำสุดและสูงสุด ซึ่งมีค่าเท่ากับ 100 และจำนวนชั้นเท่ากับ 3 ระดับ ซึ่งได้ความกว้างของแต่ละระดับที่ 33 และนำมาจัดระดับผลการประเมินได้ตามตาราง 1

ตาราง 1 ร้อยละของตัวชี้วัดที่บรรลุค่าเป้าหมายปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กับระดับผลการประเมิน

ร้อยละของตัวชี้วัดที่บรรลุค่าเป้าหมายปีงบประมาณ พ.ศ. 2561	ผลการประเมิน
0.00-33.0	ความก้าวหน้าอยู่ในระดับต่ำ
34.0-67.0	ความก้าวหน้าอยู่ในระดับปานกลาง
68.0-100.0	ความก้าวหน้าอยู่ในระดับสูง

2) การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการดำเนินงานรายมาตรการ ประเมินจากคะแนน CIPP รายมาตรการ โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ 0-2.6 คะแนน, ระดับปานกลาง 2.7-3.6 คะแนน และระดับสูง 3.7-5.0 คะแนน⁽⁴⁾

3) การวิเคราะห์ประสิทธิผลของมาตรการต่อการบรรลุค่าเป้าหมายของตัวชี้วัด ประเมินจากความสอดคล้องระหว่างร้อยละของจำนวนมาตรการที่มีประสิทธิภาพสูงและการบรรลุค่าเป้าหมายตามผลความก้าวหน้าของตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับมาตรการ⁽⁵⁾ ตามตาราง 2

ตาราง 2 ผลความก้าวหน้าของตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับมาตรการเทียบกับร้อยละของมาตรการที่มีผลประเมิน CIPP ระดับสูง

ผลความก้าวหน้าของตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับมาตรการ	ร้อยละของมาตรการที่มีผลการประเมิน CIPP ระดับสูง	ผลการประเมิน	ประสิทธิผล
สูงกว่าเป้าหมายและตามเป้าหมาย	100	สอดคล้อง	สูง
	50-99	สอดคล้องปานกลาง	ปานกลาง
	25-49	สอดคล้องต่ำ	ต่ำ
ต่ำกว่าเป้าหมาย	น้อยกว่าร้อยละ 25	ไม่สอดคล้อง	ไม่มี
	100	ไม่สอดคล้อง	ไม่มี
	50-99	สอดคล้องต่ำ	ต่ำ
	25-49	สอดคล้องปานกลาง	ปานกลาง
	น้อยกว่าร้อยละ 25	สอดคล้อง	สูง

ผลการศึกษา

การประเมินเชิงปริมาณ

ความก้าวหน้าของผลการดำเนินงานของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระยะครึ่งแผน พบว่ามี 2 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ยังไม่บรรลุค่าเป้าหมายครบทุกตัวชี้วัด ได้แก่ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ไม่บรรลุค่าเป้าหมาย 7 ตัวชี้วัด จาก 14 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 50 และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ไม่บรรลุค่าเป้าหมาย 1 ตัวชี้วัด จาก 3 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 33.3 ส่วนประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 และมีผลการดำเนินงานปี 2561 เป็นไปตามเป้าหมายหรือสูงกว่าค่าเป้าหมายทุกตัวชี้วัด และเมื่อพิจารณาความก้าวหน้ารายประเด็นยุทธศาสตร์พบว่า ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 และ 4 ก้าวหน้าปานกลาง ขณะที่ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 และ 3 ก้าวหน้าสูง ทำให้ภาพรวมของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามีความก้าวหน้าปานกลาง

การประเมินเชิงคุณภาพ

1. ประสิทธิภาพของมาตรการ ในภาพรวมเมื่อพิจารณาค่าคะแนน CIPP รายประเด็นยุทธศาสตร์พบว่า ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 และ 4 มีการออกแบบ

วางแผน และดำเนินงานอย่างเหมาะสมระดับสูง ส่วนประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 และ 3 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายมิติของ CIPP Model พบว่า การวิเคราะห์บริบทและปัจจัยนำเข้าของทุกประเด็นยุทธศาสตร์มีความเหมาะสม กล่าวคือ การกำหนดเป้าประสงค์สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ขององค์กรและคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (เฉลี่ย 4.04 คะแนน) และมีการจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นอย่างเหมาะสม (เฉลี่ย 3.74 คะแนน) แต่ในมิติกระบวนการและผลผลิตพบว่าเหมาะสมปานกลาง กล่าวคือ กิจกรรม เวลา และทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการและการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง และผลผลิตจากมาตรการต่างๆ บรรลุผลในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 3 อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นยุทธศาสตร์ พบว่า ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 และ 3 มีประสิทธิภาพปานกลางในมิติปัจจัยนำเข้า (3 และ 2.88 คะแนน ตามลำดับ) และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 มีประสิทธิภาพต่ำในมิติผลผลิต (2.69 คะแนน) (ตาราง 3)

ตาราง 3 ประสิทธิภาพของการดำเนินงานของแต่ละยุทธศาสตร์และภาพรวม

มิติ CIPP	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่				เฉลี่ย	ผลการประเมิน	ลำดับ
	1	2	3	4			
บริบท	4.30	3.74	3.75	4.38	4.04	สูง	1
ปัจจัยนำเข้า	4.62	3.00	2.88	4.43	3.73	สูง	2
กระบวนการ	3.96	3.18	3.08	4.33	3.64	ปานกลาง	3
ผลผลิต	3.17	3.18	2.69	4.43	3.37	ปานกลาง	4
เฉลี่ย	4.01	3.28	3.10	4.39	3.80	สูง	
ผลการประเมิน	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง			
อันดับ	2	3	4	1			

2. ประสิทธิภาพ เป้าประสงค์ที่มีมาตรการไม่สอดคล้องถึงสอดคล้องต่ำกว่าการบรรลุค่าเป้าหมาย มีดังนี้ 1) เด็กวัยเรียนเจริญเติบโตเต็มศักยภาพและมีทักษะสุขภาพส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เหมาะสม 2) ชุมชนมีความเข้มแข็งในการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของชุมชน 3) ภาคีเครือข่ายภาครัฐร่วมดำเนินการสามารถนำสินค้าและบริการ (Product Champion) ของกรมอนามัยไปดำเนินการ

และพัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม 4) วัยรุ่นมีทักษะชีวิตและพฤติกรรมอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เหมาะสม 5) วัยทำงานหุ่นดี สุขภาพดี และ 6) องค์กรที่มีสมรรถนะสูง (HPO) โดยมาตรการที่มีคะแนน CIPP ระดับต่ำส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนนโยบายระดับชาติและการสนับสนุนภาคีเครือข่ายให้สามารถดำเนินงานในพื้นที่หรือประเด็นที่รับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม ดังตาราง 4-6

ตาราง 4 ความสอดคล้องของประสิทธิภาพรายมาตรการตามแนวคิด CIPP กับการบรรลุค่าเป้าหมาย ภายใต้ตัวชี้วัดที่มีผลการดำเนินงานสูงกว่าค่าเป้าหมาย

ยุทธศาสตร์/เป้าประสงค์	คะแนน CIPP ตามมาตรการ												ร้อยละของมาตรการที่มีผลคะแนน CIPP ในระดับสูง	ผลการประเมิน	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
1. ส่งเสริมสุขภาพ 5 กลุ่มวัย															
1.1 ส่งเสริมการเกิดและเติบโตคุณภาพ															
- ตั้งครรภ์คุณภาพลูกเกิดรอดแม่ปลอดภัย	5.00	5.00	5.00											100	สอดคล้อง
- เด็กอายุ 0-5 ปี มีพัฒนาการสมวัย	4.44													100	สอดคล้อง
- เด็กอายุ 0-5 ปี สูงดีสมส่วน	5.00													100	สอดคล้อง
1.2 ส่งเสริมเด็กวัยเรียนให้แข็งแรงและฉลาด															
- เด็กวัยเรียนเจริญเติบโตเต็มศักยภาพและมีทักษะสุขภาพ	1.61	2.17	3.84											33	สอดคล้องต่ำ
- ส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เหมาะสมสำหรับวัยรุ่น															
- วัยรุ่นมีทักษะชีวิตและพฤติกรรมอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เหมาะสม	3.68	4.18	3.76	4.17	1.35	3.08	3.79	2.58	3.76					56	สอดคล้องปานกลาง
1.5 ส่งเสริมผู้สูงอายุไทยเพื่อเป็นหลักชัยของสังคม															
- ผู้สูงอายุสุขภาพดี ดูแลตนเองได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี	5.00	4.42	4.42	4.76	5.00	4.09	5.00	4.18	4.92					100	สอดคล้อง
2. สร้างความเข้มแข็งระบบอนามัยสิ่งแวดล้อมชุมชนอย่างยั่งยืน															
- ชุมชนมีความเข้มแข็งในการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของชุมชน	3.75	3.58	3.60	3.70	3.47	3.50	3.14	3.79	0.00	3.96	3.56			36	สอดคล้องต่ำ
3. อภิบาลระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม															
- ภาคีเครือข่ายภาครัฐร่วมดำเนินการสามารถนำสินค้าและบริการของกรมอนามัยไปดำเนินการและพัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม	3.70	3.80	3.20	3.10	3.10	3.10	3.10	2.20						25	สอดคล้องต่ำ
4. ปฏิรูปงานองค์กรที่มีสมรรถนะสูงและมีธรรมาภิบาล															
- เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (LO)	4.67	4.58	3.07	4.32	5.00	5.00	4.11							86	สอดคล้องปานกลาง

ตาราง 5 ความสอดคล้องของประสิทธิภาพรายการมาตรการตามแนวคิด CIPP กับการบรรลุค่าเป้าหมาย ภายใต้ตัวชี้วัดที่มีผลการดำเนินงานตามค่าเป้าหมาย

ยุทธศาสตร์/เป้าประสงค์	คะแนน CIPP ตามมาตรการ												ร้อยละของ มาตรการที่มี ผลคะแนน CIPP ในระดับสูง	ผลการ ประเมิน				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12						
1. ส่งเสริมสุขภาพ 5 กลุ่มวัย																		
1.1 ส่งเสริมการเกิดและเติบโตคุณภาพ																		
- เด็กอายุ 0-5 ปี สูงดีสมส่วน	5.00																100	สอดคล้อง
1.2 ส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เหมาะสมสำหรับวัยรุ่น																		
- วัยรุ่นมีทักษะชีวิตและพฤติกรรมอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เหมาะสม	3.68	4.18	3.76	4.17	1.35	3.08	3.79	2.58	3.76								56	สอดคล้องปานกลาง
2 สร้างความเข้มแข็งระบบอนามัยสิ่งแวดล้อมชุมชนอย่างยั่งยืน																		
- ชุมชนมีความเข้มแข็งในการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของชุมชน	3.75	3.58	3.60	3.70	3.47	3.50	3.14	3.79	0.00	3.96	3.56						36	สอดคล้องต่ำ

ตาราง 6 ความสอดคล้องของประสิทธิภาพรายการมาตรการตามแนวคิด CIPP กับการบรรลุค่าเป้าหมาย ภายใต้ตัวชี้วัดที่มีผลการดำเนินงานต่ำกว่าค่าเป้าหมาย

ยุทธศาสตร์/เป้าประสงค์	คะแนน CIPP ตามมาตรการ												ร้อยละของ มาตรการที่มี ผลคะแนน CIPP ในระดับสูง	ผลการ ประเมิน				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12						
1. ส่งเสริมสุขภาพ 5 กลุ่มวัย																		
1.1 ส่งเสริมเด็กวัยเรียนให้แข็งแรงและฉลาด																		
- เด็กวัยเรียนเจริญเติบโตเต็มศักยภาพและมีทักษะสุขภาพ	1.61	2.17	3.84														33	สอดคล้องปานกลาง
1.2 ส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เหมาะสมสำหรับวัยรุ่น																		
- วัยรุ่นมีทักษะชีวิตและพฤติกรรมอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เหมาะสม	3.68	4.18	3.76	4.17	1.35	3.08	3.79	2.58	3.76								56	สอดคล้องต่ำ
1.3 ส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพวัยทำงานที่พึงประสงค์																		
- ทำงานหนักดี สุขภาพดี	2.98	2.98	2.98	4.16	2.89	4.16	4.44	4.44	4.80								56	สอดคล้องต่ำ

4. ปฏิรูปงานสู่องค์กรที่มีสมรรถนะสูงและมีธรรมาภิบาล

ยุทธศาสตร์/เป้าประสงค์	คะแนน CIPP ตามมาตรการ												ร้อยละของ มาตรการที่มี ผลคะแนน CIPP ในระดับสูง	ผลการ ประเมิน				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12						
เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง (HPO)	4.67	4.58	3.07	4.32	5.00	5.00	4.11										86	สอดคล้อง

ข้อเสนอต่อการปรับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

1. ข้อเสนอต่อเป้าประสงค์ เป้าประสงค์ที่เสนอให้มีการปรับคือ 1) “ประชากรวัยทำงานหุ่นดีสุขภาพดี” ปรับเป็น “วัยทำงานสุขภาพดี” และ 2) “เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง (HPO)” ปรับเป็น “องค์กรที่มีสมรรถนะสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากลและมีความคล่องตัว”

2. ข้อเสนอต่อตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ในภาพรวมมีการเสนอปรับตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ ที่ 1 และยุทธศาสตร์ที่ 4 ซึ่งดำเนินการยังไม่บรรลุค่าเป้าหมาย ตามหลักการดังนี้ 1) ปรับให้สอดคล้องกับแผน บูรณาการ/แผนงาน

ระดับชาติ/ยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข 2) ปรับตัวชี้วัดที่มีหลายประเด็นในตัวชี้วัดเดียวให้แยกแต่ละตัวชี้วัดออกมาชัดเจน 3) ปรับให้สะท้อนสถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มระดับประเทศและระดับพื้นที่ 4) เพิ่มเติมตัวชี้วัดที่ส่งผลกระทบต่อบรรลุเป้าประสงค์

3. ข้อเสนอต่อกลยุทธ์และมาตรการ ปรับกลยุทธ์และมาตรการให้นำไปสู่การพัฒนาผลการดำเนินงานและบรรลุค่าเป้าหมาย รวมทั้งปรับให้สอดคล้องกับภารกิจกรมอนามัยและรองรับแผนยุทธศาสตร์ชาติ

4. ข้อเสนอเชิงนโยบาย แยกตามประเด็นยุทธศาสตร์ดังตาราง 7

ตาราง 7 ข้อเสนอเชิงนโยบายตามประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา

ประเด็นยุทธศาสตร์	ข้อเสนอเชิงนโยบาย
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมสุขภาพ 5 กลุ่มวัย</p> <p>1. กลุ่มสตรีและเด็กปฐมวัย</p>	<p>ควรเพิ่มบทบาทนักโภชนาการของ รพ.ในการให้บริการด้านโภชนาการใน ANC/WCC, พัฒนาศักยภาพด้านโภชนาการให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องระดับพื้นที่, พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ, พัฒนาระบบมาตรฐานบริการอนามัยแม่และเด็ก, สร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ, พัฒนาทักษะการเฝ้าระวังสุขภาพและความเสี่ยงด้วยตนเองของหญิงตั้งครรภ์และครอบครัว รวมทั้งสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น เน้นให้เกิดความตระหนักถึงความเสี่ยงจากการตั้งครรภ์และการคลอดที่ปลอดภัย</p>
<p>2. กลุ่มวัยเรียน</p>	<p>พัฒนาระบบฐานข้อมูลร่วม เพื่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลสุขภาพร่วม ระหว่างกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงศึกษาธิการ, เร่งดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมความรอบรู้และพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของเด็กวัยเรียน และสร้างกระแสและสื่อสารภาวะให้ภาคีเครือข่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดการปัญหาและส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียนแบบเชิงรุก</p>
<p>3. กลุ่มวัยรุ่น</p>	<p>เร่งรัดและผลักดันผ่านกลไกคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น, เร่งรัดการชี้แจงให้หน่วยงานในระดับจังหวัดรับรู้และดำเนินการตามกฎหมายกระทรวงและให้มีการจัดทำแนวทางปฏิบัติภายใต้กฎกระทรวง, ให้ทุกสถานบริการสุขภาพที่ให้บริการเกี่ยวกับการคลอดและการยุติการตั้งครรภ์จัดให้มีบริการให้คำปรึกษาหลังคลอด/หลังแท้งแก่หญิงอายุน้อยกว่า 20 ปีทุกราย, เร่งดำเนินการส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น, ผลักดันให้มีกลไกการขับเคลื่อนเชิงนโยบายจัดการปัญหาและส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยรุ่นแบบเชิงรุกระดับพื้นที่, พัฒนาระบบฐานข้อมูลร่วมระหว่างกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงศึกษาธิการ, เร่งดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมความรอบรู้และพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของเด็กวัยรุ่น, สร้างกระแสและสื่อสารวินัยสุขภาพสำหรับวัยรุ่น และหาแนวทางในการจัดทำฐานข้อมูลส่วนสูงเฉลี่ยที่อายุ 19 ปีที่ยังขาดอยู่ โดยประสานความร่วมมือจากหน่วยงานที่มีการสำรวจสุขภาพของประชาชนอยู่แล้ว</p>

ตาราง 7 ข้อเสนอเชิงนโยบายตามประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาวินิจฉัย (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	ข้อเสนอเชิงนโยบาย
4. กลุ่มวัยทำงาน	ผลักดันให้มีนโยบายการทำงานแบบบูรณาการในกลุ่มวัยทำงานทั้งภายในกระทรวงสาธารณสุข และผลักดันการนำมาตรการทางกฎหมายไปบังคับใช้
5. กลุ่มวัยสูงอายุ	ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับการประเมินคัดกรองสุขภาพและเข้าถึงบริการอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม, สนับสนุนการพัฒนากระบวนการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุระยะยาวเชิงป้องกัน, สนับสนุนให้ผู้สูงอายุเป็น Active Aging มี Productivity มีความรอบรู้ด้านสุขภาพ และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุกลุ่มที่สามารถดูแลตัวเองได้ (กลุ่มติดสังคม) และผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยง(ติดบ้าน) มี “แผนส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุรายบุคคลในชุมชน” เป็นชุดสิทธิประโยชน์ของผู้สูงอายุ
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างความเข้มแข็งระบบอนามัยสิ่งแวดล้อมชุมชนอย่างยั่งยืน	ปรับปรุงตัวชี้วัดให้รองรับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 อภิบาลระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม	ผลักดันให้เกิดต้นแบบ GREEN & CLEAN Community เพื่อเป็น Government Lab ในการพัฒนาและขยายผล, ผลักดันให้มีการนำข้อกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องไปบังคับใช้อย่างจริงจัง และสนับสนุนให้มีนโยบายและยุทธศาสตร์ชาติเพื่อการขับเคลื่อนงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ปฏิรูประบบงานสู่องค์กรที่มีสมรรถนะสูง และมีธรรมาภิบาล	ปรับปรุงตัวชี้วัดแผนยุทธศาสตร์ฯ กรมอนามัย ให้รองรับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (ด้านการปรับสมดุลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการภาครัฐ) ในประเด็นการสร้างความรู้ด้านสุขภาพที่ควรแยกมิติให้ชัดเจนระหว่างการพัฒนาองค์กรภายในสู่ Health Literate Organization และมีมิติของการขับเคลื่อนงาน Health Literacy สู่องค์กรหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งปรับปรุงตัวชี้วัดด้านความโปร่งใสให้ครอบคลุมประเด็นเรื่องความผูกพันต่อองค์กร

วิจารณ์

การประเมินผลสัมฤทธิ์แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระยะครึ่งแผน ในเชิงคุณภาพ ใช้ CIPP Model ของสตีเฟลปิม ซึ่งเป็นรูปแบบที่เน้นการตัดสินใจ (Decision-Oriented Evaluation Model)⁽⁶⁾⁽⁷⁾ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข่าวสารต่างๆ ช่วยให้ผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งการใช้เครื่องมือนี้ในการศึกษา สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ CIPP Model เนื่องจากผลการประเมินฯ ทำให้ได้ข้อเสนอเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารในการปรับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาวินิจฉัย ในช่วงครึ่งหลังของแผน

เมื่อพิจารณาจากการบรรลุค่าเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์เพียงอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึง

ความสอดคล้องระหว่างมาตรการหรือกิจกรรมที่ดำเนินการกับผลการดำเนินงานที่ปรากฏ อาจนำไปสู่ความเข้าใจเกี่ยวกับผลสำเร็จของแผนยุทธศาสตร์ที่คลาดเคลื่อนได้ จึงต้องพิจารณาบริบทของมาตรการ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตด้วย ถึงจะได้ข้อมูลที่รอบด้านมากขึ้นเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการโครงการ⁽⁵⁾⁽⁸⁾

จากผลการดำเนินงานปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 พบว่า เป้าประสงค์และตัวชี้วัดบางตัวมีผลการดำเนินงานสูงกว่าค่าเป้าหมาย แต่มีมาตรการที่มีค่าคะแนน CIPP สูงจำนวนน้อย เช่น เด็กวัยเรียนเจริญเติบโตเต็มศักยภาพและมีทักษะสุขภาพ ตัวชี้วัดร้อยละของเด็กวัยเรียน (6-14 ปี) ฟันไม่ผุ และบางตัวมีผลการดำเนินงานต่ำกว่าค่าเป้าหมาย แต่

กลับมีมาตรการที่มีค่าคะแนน CIPP สูงจำนวนมาก เช่น วิทยากรงานหุนดี สุขภาพดี ร้อยละของวิทยากรงานอายุ 30-44 ปี มีดัชนีมวลกายปกติ

ในกรณีที่การบรรลุค่าเป้าหมายอยู่ในระดับสูง แต่การบริหารจัดการและการดำเนินงาน (สะท้อนจากค่าคะแนน CIPP) อยู่ในระดับต่ำ ซึ่งทำให้เข้าใจได้ว่าการดำเนินการตามมาตรการหรือโครงการมีประสิทธิภาพต่อการบรรลุค่าเป้าหมาย⁽⁵⁾ การบรรลุค่าเป้าหมายที่เกิดขึ้นอาจเป็นผลจากปัจจัยอื่นที่ไม่อยู่ในกรอบของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาฯ เช่น การดำเนินงานของภาคีเครือข่ายอื่นๆ หรือสถานการณ์ปัญหาของประเด็นดังกล่าวไม่รุนแรงมากนักและมีแนวโน้มคงที่

ในกรณีการบรรลุค่าเป้าหมายอยู่ต่ำกว่าเป้าหมาย แต่การบริหารจัดการและการดำเนินงานอยู่ในระดับสูง นั่นคือประสิทธิภาพของมาตรการหรือโครงการอยู่ในระดับต่ำเช่นกัน สถานการณ์นี้สะท้อนถึงผลการดำเนินงานของมาตรการหรือโครงการต่อการบรรลุค่าเป้าหมายโดยตรง ซึ่งสะท้อนได้ว่า มาตรการที่ดำเนินการไปแล้วหรือที่ดำเนินการอยู่อาจมีผลกระทบไม่เพียงพอต่อการบรรลุค่าเป้าหมาย⁽⁵⁾

จำเป็นต้องเพิ่มหรือเลือกมาตรการที่มีผลกระทบมากขึ้น ทั้งนี้ การเพิ่มหรือเลือกมาตรการที่แตกต่างออกไปควรพิจารณาจากบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตที่จะส่งผลกระทบต่อ การบรรลุเป้าหมาย และจำเป็นต้องสนับสนุนซึ่งกันและกัน ไม่ควรคิดวิเคราะห์แยกส่วน⁽⁵⁾

การที่ทุกประเด็นยุทธศาสตร์วิเคราะห์บริบทได้เหมาะสมระดับสูงสามารถมองย้อนกลับไปที่คุณลักษณะของการวิเคราะห์บริบท อันประกอบด้วย ความสอดคล้องระหว่างโครงการกับประเด็นยุทธศาสตร์ การคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผลผลิต/ผลลัพธ์ที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ ที่กำหนดให้การวิเคราะห์บริบทต้องเป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าว ซึ่งมีผลกระทบต่อได้รับอนุมัติแผนปฏิบัติการและงบประมาณด้วย อีกทั้ง

ยังมีเงื่อนไขเกี่ยวกับผลการปฏิบัติราชการตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ที่กำหนดให้หน่วยงานต้องให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกำหนดกลยุทธ์และผลผลิตเชิงยุทธศาสตร์ที่ส่งผลกระทบต่อความก้าวหน้าของแผนปฏิบัติการ⁽⁹⁾

อย่างไรก็ตาม มิติกระบวนการและผลผลิตกลับพบว่ามีความเหมาะสมระดับปานกลางในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 และ 4 ซึ่งสอดคล้องกับการบรรลุค่าเป้าหมายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ที่ยังเหลืออีก 7 และ 1 ตัวชี้วัดตามลำดับที่ยังไม่บรรลุค่าเป้าหมาย ส่วนประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 และ 3 มิติกระบวนการที่เหมาะสมระดับสูง ซึ่งก็สอดคล้องกับการบรรลุค่าเป้าหมายด้วยเช่นกัน กล่าวคือ บรรลุค่าเป้าหมายปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ทุกตัวชี้วัด จากข้อค้นพบข้างต้น จึงมีข้อสังเกตว่า ค่าคะแนน CIPP ที่ได้จากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นตัวสะท้อนถึงระดับความสอดคล้องของการดำเนินกิจกรรมหรือมาตรการและการบรรลุค่าเป้าหมาย ถึงแม้ว่าจะเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพจากมุมมองก็ตาม หากมีคะแนน CIPP สูงอาจสะท้อนถึงโอกาสที่จะบรรลุค่าเป้าหมายที่สูงขึ้นตามไปด้วย⁽⁵⁾ อย่างไรก็ตาม ควรพิจารณาค่าคะแนน CIPP ของมาตรการหรือโครงการคู่กับการบรรลุค่าเป้าหมายด้วยเพื่อตัดสินใจได้แม่นยำขึ้น

สรุป

การรายงานผลการประเมินผลสัมฤทธิ์แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาฯ ระยะครึ่งแผน นี้แสดงให้เห็นความก้าวหน้า ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการดำเนินงาน รวมทั้งมีแนวทางในการปรับปรุงมาตรการและบริหารจัดการ ตลอดจนข้อเสนอต่อการปรับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาฯ ทั้งข้อเสนอต่อเป้าประสงค์, ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย, กลยุทธ์และมาตรการ และข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการปรับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาฯ ในช่วงครึ่งหลังของแผนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

การประเมินผลสัมฤทธิ์แผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาฯ ระยะครึ่งแผน โดยใช้แบบประเมินเชิงคุณภาพตาม CIPP Model เป็นเครื่องมือสำหรับการประเมินตนเองภายในองค์กร ทำให้ได้ข้อเสนอจากบุคลากรกรมอนามัยซึ่งอาจไม่เป็นกลางในการ

ให้คะแนน ดังนั้น ในการประเมินระยะต่อไปคือระยะสิ้นสุดแผน (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564) ควรจะออกแบบการประเมินให้ครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกกรมด้วย เพื่อข้อมูลมีความน่าเชื่อถือและสามารถให้ข้อเสนอที่สอดคล้องกับความเป็นจริง

เอกสารอ้างอิง

1. ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. รูปแบบการประเมินโครงการ [อินเทอร์เน็ต]. 2562. [เข้าถึงเมื่อวันที่ 19 มิ.ย. 2562]. เข้าถึงได้จาก: https://home.kku.ac.th/sompo_pu/spweb/evaluation/evaluation-model.pdf
2. Stufflebeam DL. Evaluation Checklists Project [Internet]. 2002 [cited 2019 June 29]. Available from: <http://www.wmich.edu/evalctr/checklists>.
3. นาดชญา นิธิศบุญยกร. การประเมินผลการดำเนินงานโครงการกองทุนหมู่บ้านเนินมะกอกนอก หมู่ที่ 8 ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. ชลบุรี:วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา; 2558
4. Abdullah N, Wahab NR, Noh NM, Abdullah EM, Ahmad A. The evaluation and effectiveness of school based assessment among science teachers in Malaysia using CIPP Model. International Journal of Advanced and Applied Sciences 2016;3:1-7.
5. Darma IK. The effectiveness of teaching program of CIPP evaluation model: department of mechanical engineering , Politeknik Negeri Bali. International research Journal of engineering, IT & scientific research [Internet]. 2019 [cited 2019 June 19]. Available from: <http://doi.org/10.21744/irjeis.v5n3.619>
6. กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข. โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ [อินเทอร์เน็ต]. 2558 [เข้าถึงเมื่อ 19 มิ.ย. 2562]. เข้าถึงได้จาก: http://61.19.202.217/ssj/%E0%CD%A1%CA%D2%C3%B5%D4%B4%B5%D2%C1%BB%C3%D0%E0%C1%D4%B9%BC%C5%E1%BC%B9%CF11/PPT_Health%20Plan%2011_Final.pdf
7. ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. รูปแบบการประเมินโครงการ [อินเทอร์เน็ต]. 2562. [เข้าถึงเมื่อวันที่ 19 มิ.ย.2562]. เข้าถึงได้จาก: https://home.kku.ac.th/sompo_pu/spweb/evaluation/evaluation-model.pdf
8. ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์. การวิจัยประเมินผล : หลักการและกระบวนการ. กรุงเทพฯ:การพิมพ์พระนคร; 2529.
9. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) [อินเทอร์เน็ต]. 2559. [เข้าถึงเมื่อ 16 ก.ค. 2562] เข้าถึงได้จาก: https://www2.opdc.go.th/special.php?spc_id=4&content_id=153